

Sisäministeriölle

Viite: Lausuntopyyntö SM Dno-2018-1061

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arpajaislain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arpajaislakia rahapelaamisesta aiheutuvien taloudellisten, sosiaalisten ja terveydellisten haittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Lakia ehdotetaan täydennettäväksi säännöksellä pelaajien pakollisesta tunnistautumisesta pelipisteissä tapahtuvassa raha-automaattipelaa-misessa.

Suomen Bensiinikauppiaitten ja Liikennepalvelualojen Liitto SBL ry (jäljempänä 'SBL') edustaa hallituksen esityksen mukaisia raha-automaattipelejä omissa liikennepalvelualan liiketiloissaan pitäviä Veikkaus Oy:n kumppaniyrityksiä.

Lain vaikutusten arviointi pelkästään rahapelaamisesta aiheutuvien taloudellisten, sosiaalisten ja terveydellisten haittojen ehkäisemisen ja vähentämisen näkökulmasta ei SBL:n mukaan ole riittävän kattava kokonaisuutta ajatellen. On myös tehtävä elinkeinopoliittinen arviointi sen osalta, miten esitys vaikuttaa raha-automaattipelaa-misen ohella laaja-alaisia palveluja tarjoavien ja tätä kautta työllisyyttä ylläpitävien pienyritysten mahdollisuuteen harjoittaa elinkeinotoimintaa. Kuluttajien kannalta on myös kysymys siitä, pystytäänkö harvaan asutuilla seuduilla ylläpitämään nykyisentasoista palveluverkostoa. Tästä palveluverkostosta vastaavat pitkälle paikalliset kauppiasyrittäjät. Huoltoasemat tarjoavat etenkin maaseudulla monia sellaisia palveluja, joita paikkakunnalta ei muuten välttämättä löydy. Lainsäätäjän on huolehdittava siitä, ettei elintärkeän palveluverkon toimintaa ja palvelutarjoajien kykyä työllistää vaaranneta tarpeettomasti säädösteitse.

Jos hallituksen esityksen mukainen tunnistamisvelvoite asetetaan, hajasijoitetuista raha-automaateista kertyvistä tuotoista lähtee Veikkaus Oy:n arvioiden mukaan pois arviolta 137 miljoonaa euroa ja tämä puolestaan tarkoittaa Veikkaus Oy:n mukaan kumppaneille maksettavien korvausten pienentymistä 20 miljoonalla eurolla. Tämän lisäksi mahdollisesti asetettavat pelirajoitteet kuten esimerkiksi peliautomaateille ja muulle pelaamiselle asetettavat enimmäispelirajat kasvattaisivat merkittävästi tätä ennakoitua tuoton alenemaa ja tätä kautta myös kumppaneille maksettavat korvaukset pienentyisivät dramaattisesti. Taloudellinen merkitys valtiovalle olisi myös suuri.

Lausunnon antajalle on jäänyt epäselväksi, onko raha-automaattien pakollisen tunnistautumisen vaikuttavuutta pystytty arvioimaan riittävän perusteellisesti johtuen jo lähtökohtaisesti siitä, ettei vaikuttavuudesta ole tarjolla perusteellisia tutkimustuloksia. Vapaaehtoinen tunnistautuminen olisi tällaisessa tilanteessa SBL:n käsityksen mukaan riittävä toimenpide pitkäksi ajaksi eteenpäin ennen todellisista vaikutuksista saatavia tutkimustuloksia.

Jos tunnistautumista on kuitenkin SBL:n näkemyksen vastaisesti tarkoitus viedä eteenpäin, on se tehtävä kokonaisuutena hallitusti. Esitettyä kahden vuoden siirtymäaikaa on SBL:n mukaan pidennettävä vähintään kahdella vuodella. Siirtymävaiheen merkitys korostuu peliautomaattien sijoituspaikoilla tapahtuvassa asiakkaiden opastuksessa uuteen pelitapaan. On huomattava, että annettava ohjaus jää liikepaikalla toimivien kauppiaiden lisätyöksi, joka pelikorvausten rajun putoamisuhan lisäksi rasittaa työvoimakustannusten kautta entisestään liiketoiminnan kannattavuutta. Hallituksen esityksessä todetaan: "Asiakaskortilla ei voi sivuuttaa alaikäispelaamisen valvontaa luottamalla kortinhaltijan täysi-ikäisyyteen, vaan alaikäispelaamisen estämistä koskevat toimet tulee edelleen pelipaikoissa toteuttaa aktiivisesti siten, että tarvittaessa pelaajan täysi-ikäisyys varmistetaan." Kauppiiaan hallinnollinen taakka siis lisääntyy uudistuksella entisten valvontavelvollisuuksien säilyessä edelleen osana vastuualuetta.

SBL:n mukaan on selvää, että tällaisessa tilanteessa paine peliautomaattien sijoituspaikkojen suhteellisen korvaustason nostamiseen kasvaa olennaisesti.

Tunnistautumisen vaikutusta rahapelaamisen haitallisiin sivuseurauksiin on mitattava luotettavalla tavalla. Mittauksissa pitäisi arvioida luotettavasti muutakin kuin vain vaikutusta peliyhtiön rahapeliuottoihin, joiden putoaminen on selvää nyt suunnitteilla olevalla uudistuksella. Tunnistautumisvaatimukseen on SBL:n näkemyksen mukaan määriteltävä euromääräinen raja, jonka alittava pelaaminen ei edellyttäisi tunnistautumista. Satunnaiset pelaajat, joiden ei varmasti voida katsoa kuuluvan peliongelmaryhmiin, jättävät yksittäisenkin pelin pelaamatta, jos se edellyttää hankalaksi koettua tunnistautumista. Riskinä myös on, että nämä pelaajat kokevat pelitoiminnan vaikeutumisen niin voimakkaana, että vaihtavat palveluntuottajaa. Lakiesityksen tarkoituksena ei voi olla kotimaisen peliyhtiön aseman heikentäminen ulkomaisten verkkotoimijoiden eduksi.

Kokonaisuutena SBL katsoo, että hallituksen esityksen suurin ja merkittävin vaikutus kohdistuu juuri pelituottojen putoamiseen ilman minkäänlaista varmuutta siitä, mikä uudistuksen todellinen vaikutus on ongelmapelaajien tilanteeseen. Kuten todettua sähköinen alusta tarjoaa nykyään niin paljon pelaamisen mahdollisuuksia, ettei raha-automaattipelaamisen vaikeuttaminen tuo SBL:n näkemyksen mukaan ratkaisua ongelmapelaamiseen vaan siirtää sen muualle. Samalla kotimaisen peliyhtiön tuotot pienentyvät, mikä ei myöskään valtiovallan näkökulmasta ole tavoiteltava lopputulos. Yllä mainituilla perusteluilla SBL ei ensisijaisesti kannata hallituksen esitystä pakollisesta tunnistautumisesta pelipisteissä tapahtuvassa raha-automaattipelaamisessa ja toissijaisesti esittää tunnistautumisen osalta yllä kuvattuja muutoksia sisällytettäväksi hallituksen esitykseen.

Suomen Bensiinikauppiaitten ja Liikennepalvelualojen Liitto SBL ry

Mika Hokkanen
toimitusjohtaja